AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՓԱՐԱ
ՕՐԻՕՂԱՄԱՆ, տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ارتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 21 ՅՈՒԼԻՍ 1933
ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է քեզ բերէ ձայներին ճագկին | Ցճօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 97 (935)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նախկին Բարձր Յամիսէը Պ. Հէնրի Բոնսօի երկարատև և յամառ ջանքերը՝ լուծելու համար Սիւրիական խնդիրը, ապարդիւն մնացին, չնորհիւ ազգայնականներու բուռն և անզիջող ընդդիմութեան։ Բարձր Յամիսէրի և ազգայնական պետերու միջև սկսած բանակցութիւնները, վերջին քանի մը տարուան ընթացքին, բազմաթիւ անգամներ ընդհատուեցան և վերսկսան, ամէն տեսակ զիջողութիւններ և դիւրութիւններ ցոյց տրուեցան Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ, սակայն հնարաւոր չեղաւ գոհացնել ազգայնականներու ծայրայեղ պահանջները։

Պ. Բոնսօ, առանց յուսահատելու, ճշմարիտ դիւանագէտի մը բոլոր առաքինութիւններն ու պաղարիւնութիւնը ցոյց տուաւ, խոստումներ ըրաւ, համբերութեամբ հանդուրժեց անոնց բուռն պահանջներուն և ամբաստանութեանց ամբողջ եօթը տարի, սակայն չի յաջողեցաւ կատարել իր վրայ դրուած պարտականութիւնը՝ դաշնագրով մը Սիւրիան կապելու համար Ֆրանսայի։ Հակառակ խորհրդարանի յախջախիչ մեծամասնութեան հակազգայնականներէ բաղկացած ըլլալուն, Բարձր Յամիսէրութիւնը փափաքեցաւ որ սիւրիական կառավարութիւնը կազմուի ազգայնականներէ և երկու գլխաւոր նախարարութիւնները յանձնուեցան անոնց։ Ազգայնական երկու յայտնի պարագլուխներ Ճէմիլ Մէրտէմ պէյ և Մազհար Բըսլան փաշա գրաւեցին եւմտական և արդարութեան նախարարութեանց աթոռները և մօտ տասը ամիս վարեցին երկրին ճակատագիրը, արժանանալով նոյն իսկ խորհրդարանի վստահութեան։

Ժընևէն և Փարիզէն որոշ իրաւասութիւններով վերադարձող Բարձր Յամիսէը Պ. Բոնսօ անցած հոկտեմբերին դաշնագրի շուրջ սկսաւ կարծիքի նախնական փոխանակութիւններ ունենալ ազգայնականներու միւս պարագլուխներու հետ։ Սկզբնական բանակցութիւնները եղան անձայն և առանց ընդդիմութեան, ատեն մը խանդավառելով ֆրանսական շրջանակները կատարեալ լաւատեսութեամբ։ Փոխադարձ զիջողութիւններ և յաստատուն սրամտութիւններ նշմարուեցան առաջին օրերուն։ Սակայն Սիւրիական միութեան շուրջ ազգայնականներու վճռական քաղաքականութիւնը և Հալէպի, Համայի և Դամասկոսի յաղորդական համագումարները, որոնց մասնակցեցան Դամասկոսի, Պէյրութի և Հիւսիսային Սիւրիոյ ազգայնական պետերը, բոլորովին փոխեցին բանակցութեանց ընթացքը և պաղ ջուր լեցուցին եփուած ապուրին վրայ։ Ազգայնականներու որոշ մէկ մասին մէջ գոյութիւն ունեցող համագործակցութեան և հակաչդողութեան գալու փափաքը, բախեցաւ մեծամասնութեան ընդդիմութեան։ Խորհրդարանական ընտրութիւններու արդիւնքէն դժգոհ և անկէ բխող կառավարութեան կազմին հակառակորդ Հալէպի ազգայնականներու պարագլուխ Իպրահիմ պէյ Հանանօ վերջապէս յաջողեցաւ ապահովել հրաժարականը իրենց երկու նախարար ընկերներուն՝ Ճէմիլ Մէրտէմ պէյի և Մազհար Բըսլան փաշայի։

Ուրեմն, խզումի երևութական պատճառը եղաւ Սիւրիական միութեան շուրջ ազգայնականներու անառարկելի և անպայման պահանջը։ Ըստ իրաւիս շրջանակներու կարծիքին, եթէ նոյն իսկ հնարաւոր ըլլար հարթել միութեան շուրջ ստեղծուած տարակարծութիւնը եւ Ֆրանսան ընդունէր պայմանագրական բանակցութիւն մը, ի վերջոյ անխուսափելի պիտի ըլլար բախումը, քանի որ ազգայնականներու հիմնական ծրագիրն ու նպատակը բոլորովին հակառակ է Ֆրանսական տեսակէտներուն եւ ձգտումներուն։

Հակառակ իր բոլոր լաւատեսութիւններուն, Պ. Բոնսօ յուսահատեցաւ և իր երկարատև հիւանդութիւնը պատճառ եղաւ որ ընդհատուած բանակցութիւնները չսկսին, այս անգամ չափաւորականներէ կազմուած գահլիճին հետ։ Միւս կողմէ խլրտուքները չդադրեցան ազգայնականներու մէջ և չարունակուեցան բողոքներն ու գրգռութիւնները։ Դարձեալ չափաւորական լիտրներէն հագը պէյ Ազմի նախագահութեամբ վերակազմուած գահլիճը, որուն կը մասնակցի Հալէպի երեսփոխան Շաքիր Նէյմէթ պէյ, ենթարկուեցաւ ազգայնական մամուլի ամենաբուռն յարձակումներուն և ընդդիմութեանց։ Ազգայնական երեսփոխանները քաշուեցան խորհրդարանէն, տեսակ մը պօյքոթի ենթարկելով կառավարութիւնը։ Հանրապետութեան նախագահ Ն. վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապտի հետ խզեցին իրենց կապերը, հակառակ անոր որ Ն. Վսեմութիւնը ընտրուած էր իրենց առաջարկով։

Ահա այս վիճակի մէջ էր Սիւրիոյ քաղաքական կացութիւնը և դաշնագրի շուրջ սկսած բանակցութիւնները քայլ մ'իսկ առաջ գացած չէին, երբ, ամիսներ առաջ, Ֆրանսական Թերթեր արձանագրեցին Պ. Բոնսօի փոփոխութեան լուրը։

Կարելի չէ այժմէն գուշակել թէ՝ քաղաքական ի՞նչ նկատումներ պատճառ եղան Պ. Բոնսօի փոփոխութեան։ Զանազան մեկնութիւնները կը արուին և նոյն իսկ առասպելներ կը հիւսուին Պ. Բոնսօի հիւանդութեան մասին։ Տեղական Թերթերէն ոմանք կը նկատեն որ Բարձր Յամիսէրի փոփոխութեամբ Սիւրիոյ քաղաքականութիւնն ալ պիտի փոխուի։ Նոյն իսկ կարծողներ կան որ Պ. Բոնսօի վարած քաղաքականութիւնն է այս փոփոխութիւնը։ Ուրիշներ, մանաւանդ ֆրանսական Թերթեր, ատոր հակառակը, Պ. Բոնսօի Մարսէյլ ֆրանսական Թերթեր արձանագրեցին Պ. Բոնսօի փոփոխութեան լուրը։

Կարելի չէ այժմէն գուշակել թէ՝ քաղաքական ի՞նչ նկատումներ պատճառ եղան Պ. Բոնսօի փոփոխութեան։ Զանազան մեկնութիւնները կը արուին և նոյն իսկ առասպելներ կը հիւսուին Պ. Բոնսօի հիւանդութեան մասին։ Տեղական Թերթերէն ոմանք կը նկատեն որ Բարձր Յամիսէրի փոփոխութեամբ Սիւրիոյ քաղաքականութիւնն ալ պիտի փոխուի։ Նոյն իսկ կարծողներ կան որ Պ. Բոնսօի վարած քաղաքականութիւնն է այս փոփոխութիւնը։ Ուրիշներ, մանաւանդ ֆրանսական Թերթեր, ատոր հակառակը, Պ. Բոնսօի Մարսէյլ վերադարձող Բարձր Յամիսէրը, իր բոլոր հրահանգներն ու ուղղութիւնը կ'ստանայ արտաքին նախարարութենէն, որուն քաղաքականութիւնը կը մնայ անփոփոխ և յստակ, որքան յաճախակի ալ փոխուին Բարձր Յամիսէրները։

Պ. Տը Մարթել, նոր Բարձր Յամիսէրը, Ֆրանսայի պետական ժողովրդարանական դիւանագէտներէն է, վարած է նախարարութեան, Բարձր Յամիսէրի, դեսպանի և արտակարգ պատուիրակի պաշտօններ։ Հետևաբար անոր Սիւրիոյ Բարձր Յամիսէր նշանակումը, ցոյց կուտայ որ Ֆրանսան ուելի մեծ կարևորութեամբ պիտի հետևի արեւելքի անցուդարձերուն և պիտի ամրացնէ իր Սիւրիական քաղաքականութիւնը։

Իրականութեան հետ համապատասխան չեն այս ենթադրութիւնները սակայն։ Որովհետև ալ ըլլայ Բարձր Յամիսէրը, իր բոլոր հրահանգներն ու ուղղութիւնը կ'ստանայ արտաքին նախարարութենէն, որուն քաղաքականութիւնը կը մնայ անփոփոխ և յստակ, որքան յաճախակի ալ փոխուին Բարձր Յամիսէրները։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԴԱՍԱԼՔՈՒԹԻՒՆԸ

Ուսուցիչ խորհրդային իրաւարգը իր բարդ մեքենայով հանդերձ, համառաւած է բռնութեան վրայ յանուն ազատասրութեան։ Շիլլերի բերանով ճիշդ է բնորոշած իր մէկ դատաստանութեան մէջ հոկտեմբեր հայ անհետագէտը՝ վահան Տատոյեանց թէ՝ «Ֆրանսական յեղափոխութեան նման Ուսուցիչն ալ կ'ըսէ. «Եղբայրացիր ինձի, ապա թէ ոչ կը սպանեմ»։ Անհատական ազատութեան այս տարօրինակ կայնանդուները կը կատարուին «եղբայրանալու» անուանին տակ։

Բացատրութիւն չի կազմեր ուսուցչական մարզը։ Հոն նոյնպէս թեկնածած է իրաւազրկութիւնն ու բռնադատութիւնը։ Կ'ըսենք այս ոչ թէ հիմնուած փախտականներու յաճախ յեղրիւթեայ նկարագրութեանց վրայ կամ թէ նկատի ունինք պատահական անցորդներու պատմութիւնները, ո՛չ, այլ մեզ նիւթ հայթայթող համայնավարական ազբիւրներն են և խորհրդային իշխանութեան հրապարակած պաշտօնական տուեալները։ Ապա, ուրեմն, մեր ըսածները ենթարկելի չեն կասկածանքի։

Հիմք ունինք մենք ա) Խորհրդային Հանրապետութիւններու Միութեան գերագոյն Գործադիր Կոմիտէի 1930ի դեկտեմբերի 15ի որոշումը. բ) Խորհրդային Միութեան Աշխատանքի գործադրութեան 1931ի յունուարի 18ի թիւ 17 որոշումը և գ) Հայաստանի Խորհրդային Հանրապետութեան Ժողովրդական Գործադիրներու սոյն 1933ի յունուար 2ի որոշումները։ Նկատենք նաև, որ այս վերջին որոշումը օրէնքը հրապարակուած է նախորդ երկու որոշումներու հիման վրայ կամ անոնց հետևողութեամբ։

Այդ որոշում-հրահանգներու խորքը կը հասանէ, որ ոչ միայն ընդարձակմասնակ Ռուսիոյ, այլ և Հայաստանի համարեա ամբողջ ուսուցչութեան մէջ տարածուած է մանկավարժական այն խաղանքներէ «չարժամարէն» խուսափումը։ Ասէն մէկը ելք կ'որոնէ օձիքն ազատելու կառավարութեան ամարդօրէն լարած որոգայթներէն,

Ուսուցչութենէ խուսափելէ բացի, մեր հայրենիքը վարակուած է նաև դպրոցական աշխատանքները լքելու ախտով։ Ուսուցիչները զգուած կը ձգեն դասարարական գործը և կը հետևնան «ինքնագլուխ կերպով»։ Ու դպրոցները կը մնան անէր։

Խորհրդային կառավարութիւնն ու մամլոն, զօրակոչի կ'ենթարկէ ուսուցչութիւնը՝ չրջանները երելու համար։ Կարուի այդ օպտանութիւններու առկ։ Պարբերաբար կը հրաւիրուին ուսուցիչները ներկայանալու։ Ներկայացողները հաշուառկութեան առկ կ'առնուին, կը ցուցակագրուին և կ'ուղարկուին զանազան վայրեր։

Եթէ խուսափին զօրակոչէ և չարամտօրէն չներկայանան կամ առանց Լուսաւորութեան Ժողովրդական Գործադրութեան հաստատութեան ու վարչութեան աշխատին այլ հիմնարկ-ձեռնարկութիւններու մէջ, կը հաւարուին յանցապարտ։ Անոնք, խորհրդային իշխանութեան պաշտօնական հրահանգին համաձայն, բացարձակապէս կը զրկուին իրենց Թէ պարտադիր ուսման լիակատար կենսագործումը, կը թուլացնեն աշխատանքային կարգապահութիւնը և, հետևաբար, կը յապարարաւին «աշխատանքի դասալիք»։

Ծանօթանքի հետ կը կապակցուի պատիժը։ Այդ յանցապարտ դասալիքները կ'ենթարկուին հետևեալ տուգանքներուն։ Ամսական աշխատավարձի 10 տոկոսի հինգ ամսուան համար։ Ամսական աշխատավարձի 25 տոկոսի հինգ ամսուան համար։ Ամսական աշխատավարձի 50 տոկոսի հինգ ամսուան համար։ Ամսական աշխատավարձի 75 տոկոսի հինգ ամսուան համար։ Ամսական աշխատավարձի 100 տոկոսի հինգ ամսուան համար։

Ուսուցչական մարմինը կը զրկուի նաև ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքէն։ Ուսուցչական մարմինը կը զրկուի նաև ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքէն։ Ուսուցչական մարմինը կը զրկուի նաև ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքէն։ Ուսուցչական մարմինը կը զրկուի նաև ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքէն։ Ուսուցչական մարմինը կը զրկուի նաև ընտրելու և ընտրուելու իրաւունքէն

ՀԵՌԱՍԵՏԸ

Մուսոլինիի մեկնելի նկատմամբ Ստրեզայի կոնֆերանսի ներկայացուցիչների մեջ տարբեր կարծիքներ կան։ Ոմանք կարծում են, որ Մուսոլինիի բացակայությունը կոնֆերանսի աշխատանքների ընթացքում ոչ մի ազդեցություն չի ունենա կոնֆերանսի վրա, մյուսները

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՉՈՐՍԵՐՈՒ ԴԱՇԻՆՔԸ

Պ. տր Ժուվրնէլի յայտարարութիւնները

Հոմ 19 յուլիս.— Հռոմի մէջ պ. տը Ժուվրնէլի առաքելութիւնը վերջացած ըլլալով երէկ դէպի Փարիզ մեկնեցաւ։ Ողջերթի համար մի՛ չեւ կայարան գացած բազմաթիւ անձնաւորութեանց մէջ կը նշմարուէին Արտ. Գործոց պետ քարտուղարը, Դիւանագիտական Մարմնոյ ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ Ֆըրանս. գաղութը։ Երէկ իտալ. կառավարութիւնը պ. տը Ժուվրնէլին յանձնեց Սէն—Մօրիս դասու մեծ ժապաւէնի պատուանշանները։

Հռոմէն մեկնելէ առաջ, պ. տը Ժուվրնէլ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է Չորսերու Դաշինքին շուրջ «Թան» թերթի թղթակցին. «Պ. Տալատիէի կարծիքով Չորսերու Դաշինքը խորհրդակցութեանց եզրակացութիւն մը չէ, այլ գործակցութեան միջոց մը։ Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ չորս տէրութեանց միջեւ։ Ներկայիս, պէտք է որ այդ մէթոտը արդիւնք մը ունենայ ու առաջին կէտը որով պիտի դատուի իր արդիւնագործութիւնը՝ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովն է։

«Պէտք է որ դիւանագիտական այս պաշտօնաթուղթը ի յայտ բերէ՝ եւրոպական զանազան յղացումները համաձայնեցնելու կարելիութիւնը։

«Անով կ'ապահովուի 10 տարի խաղաղութիւն։ Ան վտանգաւոր պիտի դառնար, եթէ պարզ դադար մը ըլլար ան։

«Դաշինքին պարունակած երկրորդ կէտը կը վերաբերի տնտես. բանակցութեանց։ Ներկայ առթիս է կարգ կանոնը վերահաստատել Եւրոպայի տնտես. եւ դրամական հարցերուն մէջ։

«Այս առթիւ կարելի է հարցնել թէ՝ Լոնտոնի Խորհրդաժողովին անյաջողութեան հետեւանքով կազմուած ոչկի պլօքը, առանց Ամերիկայի օժանդակութեան, արդեօք մեզ չպիտի՞ առաջնորդէ որ ծգտինք կեդրոն. եւ Արեւելեան Եւրոպայի վերականգնումը վերահաստատել դրամական վերականգնումի ծրագրին վրայ։ Այսպիսի ծրագրի մը մասին կրնան համաձայն գտնուիլ Ֆրանսան եւ Իտալիան, ինչպէս որ համաձայն գտնուեցան Լոնտոնի Խորհրդաժողովին մէջ։

Մամուլը լաւատես

Լոնտոն 19 յուլիս.— Ակնարկելէ վերջ հիւսիս. Ափրիկէի, Մէյերկրականի, հարաւ—արեւելեան եւ կեդրոն. Եւրոպայի մէջ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող շփոթմի, անհամաձայնութեանց տարբերուն, «Թայմզ» կը նկատէ. «Դաշինքին կարեւորագոյն արդիւնքներէն մէկը, Ֆրանքօ-իտալական մերձեցումն է. սակայն պէտք չէ կարծել թէ այդ մերձեցումը կրնայ որեւէ կերպով նուազեցնել իտալեհունգար կամ իտալեաւստրիական բարեկամութիւնը»։

Հռոմ 19 յուլիս.— Իտալ. թերթերը, արտատպելով արտաշահմանեան մամուլին կողմէ դաշինքին նուիրուած յօդուածներէն երկար քաղուածներ, կը հետեւցնեն թէ, ի գօրու ըլլալէ առայ խոկ, Հռոմի դաշինքը, ընդհ. մերձեցում մը բերելով փրկարար արդիւնք մը ունեցած է։

Համաշխ. Տնտես. Խորհրդաժողովը

Ենթայանձնախումբերու տեղեկագիրները

Լոնտոն յուլիս 19.— Տնտես. Խորհրդաժողովի ենթայանձնախումբերը հրապարակ ուղարկած օր տեղեկագիր մը ներկայացնել տնտես. յանձնախումբին եւ ուրիշ տեղեկագիր մըն ալ՝ դրամական եւ ելմտ. յանձնախումբին։

Զանազան կոմիտէներու ներկայացուցած պաշտօնաթուղթերու դասաւորումէն յետոյ, վերջնական տեղեկագիրներ դիւանին պիտի յանձնուին 25 յուլիս երեքշաբթի օրւան։ Այսպէս, պատրաստութիւնները պիտի կրնան տեսնուիլ Խորհրդաժողովի նախատեսուած ամբողջական նիստին, եւ 27 յուլիսին, նստաշրջանի փակման։

Լոնտոն 19 յուլիս.— Խորհրդաժողովի դիւանը երէկ յետ միջօրէին գումարուելով քննեց Խորհրդաժողովի աշխատանքներուն յետաձգման պայմանները։

Փարիզի Ընկերվարական համագումարը

Պ. Բլիւմէտլ կը քողարկէ

Փարիզ 19 յուլիս.— Ընկերվարական համագումարին առջեւ, մասնակցողական փոքրամասնութեան անունով երեք յայտարարութեան մէջ պ. Բլիւմէտլ բողոքեց համագումարին կողմէ խորհրդարանական հասունութին ուղղուած անբնական պարսաւանքին դէմ։ Արդարն, այս կարգապահական միջոցը կրնայ բռնական պառակտում առթել վերջ, կուսակցական միութիւնը խախտելու ըսպառնայ։ Պարսաւանքի որոշումին զուգընթաց արտաքսումի սպառնալիքը ոեւէ կասկած չի թողուր արուեստի հետեւանքի մասին։ Մասնակցողականները կը յարուցանեն պաշտպանել խորհրդարանական հասունութը եւ կը նկատեն թէ ասանք լաւ ըրին՝ ի պահպանի յատկութիւններուն գործիք ըլլալէ խուսափելով։

Պ. Բլիւմէտլ կը հաստատէ թէ խորհրդարանական հասունութը որոշած է չարունակել իր քաղաքականութիւնը առանց ժխտելու կուսակցութեան գերիշխանութիւնն ու միութիւնը։ Դժբախտաբար սակայն, մեծամասնութեան պարտադրած պարսաւանքը, անկարելի կը դարձնէ իսկական համաձայնութիւն մը։ Պ. Բլիւմէտլ կ'աւելցնէ. «Ընկերվարական ընտրեալները կը ներկայացնեն այն գործօն կազմը որ իրենց պատակ ըրած է հասարակապետութիւնը ազատել խռովութենէ, ժողովրդնել՝ քաոսէ եւ ժարդկութիւնը պատերազմէ։

Պարսաւանքը կը հուէարկուի

Ընկերվարական երեսփոխաններուն ընթացքը դատապարտող պարսաւանքի բանաձեւը որ ներկայացուցած էր պ. Փօլ Ռօր, քուէարկուեցաւ 2197 ձայնով. պ. Վէնսան Օրիօլի ներկայացուցած եւ միաբանութիւն թելադրող բանաձեւը 971 ձայն սացաւ։ Կուսակցութեան աջ թեւին կողմէ պ. Բլիւմէտլի միջոցաւ ներկայացուցած բանաձեւը, որ պարսաւանքն ու արտաքսումը չեզոքացնելու կը ձգտէր, հազիւ թէ 752 համակիրներ ունեցաւ։

Համագումարը, դէմ արտայայտուելով հանդերձ չորս խորհրդարանականներու արտաքսումին, «Լը Փոփիւլէռ» թերթի քաղաքական վարչութիւնը գլուխ պահեց պ. Պլում։

Լորտ Ուիլլինկթօն չի զիջիր

Փունա 18 յուլիս.— Մահմէտ կանոնին յուսալքուած չէ փախարքայ՝ Լորտ Ուիլլինկթօնի կողմէ իր ընդունելութեան առաջարկին վերաբերմամբ։ Ան կրկնեց իր խնդրանքը, ըսելով թէ պիտի կրնայ փոսաել քօ կրէսի «պատուոյ խաղութեան մը ձգելիը։

Փունա 19 յուլիս.— Հնդկաստանի փոխարքան նոր մերժումով մը պատասխանեց Մահաթմայի ուսակցութեան երկրորդ առաջարկին։ Լորտ Ուիլլինկթօն կը չեշտէ թէ քանի որ քօնկրէսը չուզեր աշխարհական անհնազանդութեան վերջ տալ եւ զայն ջնջել, ուսակցութիւն մը չի կրնար արդիւնք ունենալ։

Փունա 19 Յուլիս.— Փոխարքայի անդրգուելի պատասխանին առջեւ, հրաժարելով ուսակցութեան հետապնդումէն, Մահաթմա Փունայէն մեկնեցաւ Պօմպէյ, ապա Ալլահապատ երթալու համար։

Հետաքրքրական է որ, ան դարձեալ հացադուլի սկսելով, պատակաւոր մը առիթ քօնկրէսին, որուն մէջ փոքր թիւ մը, ի մէջ այլոց քօնկրէսի նախագահուհին՝ Տիկ. Անէյ, հակառակ է քաղաքային անհնազանդութեան։

Բժշկական կարեւոր գիւտեր

Փարիզ 19 Յուլիս.— Գիտութեանց Ակադեմիային առջեւ, Բրօֆ. Քալմէթ զեկուցք թէ՝ երկու գիտնականներ՝ Նիւ Եօրքէն Պ. Մօնէլսէր եւ Փարիզէն Թակէր զեղափարը յղացած էին, խլիրդ (cancer)ի դարմանելու համար փոքր քանակով Ռադիում (նեթայի տեսակէն խիստ թունաւոր օձ)ի թոյն գործածելու։ Անոնք, յաջողած են Ռանէքրի ստեղքներէն ոմանց յեղաշրջումը արգիլել եւ ուրիշներուն յեղաշրջումը սեղմել։

Փարիզ 19 Յուլիս.— Նոյն Ակադեմիային առջեւ Պ. Գուվիք յայտարարեց թէ՝ Տաքարի Փաթէօռեան հատատութեան Տնօրէն՝ Մաթթիս, որոյ տեսակի սարդերով յաջողած է փճացնել դեղին տենդը տարածող ժխեղները։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐԸ

ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

«Էլ Նիւա» թերթը խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.

«Ամեն անգամ որ նոր Բարձր Գօմիսէր մը հասնի, հարց կ'ըլլայ թէ ի՞նչպիսի անձնաւորութիւն մըն է եկուր, եւ թէ արդեօք կարելի՞ է փոփոխութիւն մը յուսալ Ֆրանսայի Սիւրիական հաղաքականութեան ուղղութեան մէջ։... Ասկէ եօթը տարի առաջ, Պ. Բօնսօի մեր երկիրը հասնելուն, երբ իրեն կը տեղեկացուէր որոշ Ֆրանսացիներու գործերն ու շարժումները, կը կարմրէր ու կ'բսէր. «իսկապէս ցաւալի է...»։

«Սակայն, ի վերջոյ, Պր. Բօնսօ Էւս տարուեցաւ իր օրուջի հոսանքին։ Փորձը մեզի ցոյց տուաւ թէ Ֆրանսայի հաղաքականութիւնը չի փոխուիր իր լիազօրներու փոփոխումով։ Հաղաքականութիւնը վարողը Փարիզի Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնն է։ Եւ հոն կերեւակայեն թէ Արեւելքցիները օտ կը գանգատին եւ կը վիճաբանին, բայց կը հանդարտին անմիջապէս որ հիներն տեղ նոր կառավարութիւն մը դուրս...»։

«Ու ահա այս հատուածն է որ անոնց իրենց պատուիրակներու ուղեգիծ մէջ կը դրօսմեն, երբ գանոնք Սիւրիա կը դրկեն...»։

Ու «Ընդա» կը տարուցակէ. «Բարձր Գօմիսէրի փոփոխութեան լուրը պայ վերաբերմունքով մը ընդունուեցաւ Դամասկոսի ազգայնական օրգանակներուն կողմէ։

Գէյրութի մէջ, Մեծ Սէրայի պատասխանական կեդրոնները, հակառակ իրենց պահած լռութեան, կարծես թէ կը ձգտին վերջ դնել Լիբանանի կառավարութեան աբնականանոն վիճակին եւ փոխ Սէրայիզ վերադարձնել իր սովորական կեանքը»։

«Ահա Իլ Ձէսթթ» թերթը, «Ե՞րբ պիտի կիրակուի խելացի հաղաքականութիւն մը Սիւրիոյ մէջ» վերնագրով խմբագրականին մէջ կ'բսէ. «Պ. Բօնսօ Սիւրիոյ մէջ պահեց լռութիւն մը որ ի վերջոյ կորսնցուց իր արժէքը...։ Մենք չենք ժխտեր թէ ան յատագոյն մեպդութիւններ ուներ եւ կր փափաքէր ամեն ինչ կարգադրել ի գոհունակութիւն Ֆրանսացիներուն եւ Սիւրիացիներուն... Միայն Փարիզի հրահանգներն են որ արգելք յարուցին իր փափաքի իրականացման եւ, հետեւաբար, Սիւրիական ազգ առաջնորդեցին իր բացասական հաղաքականութեան, երբ Ֆրանսացիները օարուցակեն ցոյն ճամբով, գովելի չի պիտի ըլլայ արդիւնքը...»։

ՔԱՂՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՆՊԱՍՏԸ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՉՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

Գէյրութի Հաղաքապետութիւնը վերջերս որոշած էր, նեռածուղ ալիւրի իւրաքանչիւր պարկէն հարիւրին կես ասելորդ տուրք մը գանձել, յատկացուելու համար Լիբանանի չքաւոր կարօտներուն։

«Էլ Անուար»ին կը տեղեկանանք որ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքական փոխանորդը դիմում կատարելով Հաղաքապետութեան խնդրած է որ այդ տուրքերու յատկացուելիք այդ գումարէն բաժին հանուի նաեւ իր համայնքի կարօտեալներուն։

Հաղաքապետութիւնը նկատի ունեցած է դիմումը եւ որոշած գումար մը յատկացնել, երբ սկսի բաժանումն։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԴԷՊԻ ՖՐԱՆՍԱ

Չորեքշ կր օրչի թէ Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ էլ Ապէտ իր կարգին Ֆրանսա պիտի երթայ, ծպտեալ, պարզ օդափոխութեան մը համար։

ՆՈՐ ԱՆՁՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՍՐԲԱԳՐՈՒՄԸ

Իմքնութեան քաղքերու սպասարկութեան յղուած զեկոյցով մը, ներքին Տնօրէնութիւնը պարկեշտ հարիւրին կես աւելորդ տուրք մը գանձել, յատկացուելու համար Լիբանանի չքաւոր կարօտներուն, նոր անձնագիրներու սրբագրութեան համար ներկայացուած բոլոր խնդրանքներուն մանրակրկիտ քննութեան ենթարկուիլը պարտաւորեցուցած է։

Ասկէ զատ, հանրութեան լուր կր տրուի թէ յիսեալ անձնագիրներու յանձնումին վերջին պայմանաժամը կր լրանայ Յունիսի վախճանին։ Ցիսեալ պայմանաժամէն յետոյ իմքնութեան քաղաքացիներ եթէ ներկայ եղ չկրնան ներկայացնել իրենց անձնագիրները, անոնց տրուած արտօնագրերը կր դադրին ուժէ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Առջի առաւօտ, մօտ 30 Եգիպտական սկաուտներ ծովու ճամբով ժամանեցին Տաղարս եւ ցաւահանգիստի վրայ դիմաւորուեցան իսլամ սկաուտներու եւ մարմիններու կողմէ։

Օմար պէյ Տաուտ, ի պատիւ սկաուտներու ճաշկերոյթ մը տուաւ։ Ուրիշ միւս լիբանանեան սկաուտներ կարելի եղածին չափ ներկայ եղան այդ ճաշկերոյթին։

Եգիպտացիները կր մեկնին Եգիպտոս։

ԿԱՏԱՂԻ ԿՈՒԻՄ ՄԸ

ԴԻՒՂԱՅԻՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

ՄԵՌԵԼ ՄԸ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐ

Հիւսիսային Լիբանանի Քիւրս գաւառի Մէխլէ գիւղի բնակիչներուն մէջ հինէն ի վեր թօնամութիւն կը տիրէ եւ գիւղացիները այդ պատճառաւ երկուքի բաժնուած են։

Առջի օր, պատեհ ելներ գտնելու համար վեճ մը կը ծագի երկու կողմերու միջեւ եւ օտեւով կր փոխուի կռիւի։ 100 րիւանիի փայտերով, դանակներով եւ ատրճանակներով զինուած ոազմադաշտ կիջնեն։ Ութը Անմեռ անուն երիտասարդ մր կ'սպանուին. անոր եղբայրը կր վիրաւորուի երեք տեղէն եւ յուսահատ վիճակ մր կուենեայ։ Զոհին մօտիկ ազգականները աւելի կր զգրգռուին չէ՛ զեղխերով կ'ուզան, կր բռնեն ոճրագործներէն ու կախելու համար պատրաստութիւնները կր տեսնեն։ Հազիւ անոնցմէ մէկր կախադան հանելու համար բարձ ծառ մր վրայ բարձրացուած էր, ժանտարմաներ կր հասնին եւ կ'արգիլեն։ Կր ձերբակալուին մօտ 20 հոգի։ Խումբ մր ժանտարմաներ տեւականօրէն կր հսկեն խաղաղութեան։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Առջի առաւօտ, մօտ 30 Եգիպտական սկաուտներ ծովու ճամբով ժամանեցին Տաղարս եւ ցաւահանգիստի վրայ դիմաւորուեցան իսլամ սկաուտներու եւ մարմիններու կողմէ։

Օմար պէյ Տաուտ, ի պատիւ սկաուտներու ճաշկերոյթ մը տուաւ։ Ուրիշ միւս լիբանանեան սկաուտներ կարելի եղածին չափ ներկայ եղան այդ ճաշկերոյթին։ Ութը Անմեռ անուն երիտասարդ մը կ'սպանուի. անոր եղբայրը կր վիրաւորուի երեք տեղէն եւ յուսահատ վիճակ մը կուենայ։ Զոհին մօտիկ ազգականները աւելի կր զգրգռուին չէ՛ զեղխերով կ'ուզան, կր բռնեն ոճրագործներէն ու կախելու համար պատրաստութիւնները կր տեսնեն։ Հազիւ անոնցմէ մէկր կախադան հանելու համար բարձ ծառ մր վրայ բարձրացուած էր, ժանտարմաներ կր հասնին եւ կ'արգիլեն։ Կր ձերբակալուին մօտ 20 հոգի։ Խումբ մր ժանտարմաներ տեւականօրէն կր հսկեն խաղաղութեան։

Էլ Հուվէյիհ փաղցը

Գէյրութի Հաղաքապետութիւնը որոշած է ճախորդ Մարօնի պատրարք վախճանիլ Հուէյիհի անունով կոչել Պաշ-Խարխեն մինչեւ Նահր երկարող փողոցը։

ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱԻ

Նուսուճ Պահարի անուն երիտասարդ մը ինքզինքը դատուճահարած է, անձնասպան ըլլալու դիտումով։ Հարցարկութեան միջոցին յայտնի եղած է որ անօթութիւնը պատճառ եղած է այդ որոշման։

ԱՆՇԱԽԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՆԵՐ

Ձրմէյգի բաղամասէն Նիքօլա Ձօրճ անուն առեւտրական մր ոսկեկանութեան յայտնած է որ իր սպասուհին գողցած է կարգ մր բանկագին ոսկեղէններ եւ հինգ Օսմ. ոսկի։

Ուրիշ մր Իլիաս Նուր, կ'ամբաստանէ իր ծառան՝ Ռօսթի Բիւքրին, գրպանէն դրամ գողցած ըլլալու յանցանքով։

Երկու ամբաստանեալներն ալ ձերբակալուած են։

ՄԱՐԴ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ՀՕՐԵՂԲԱՅՐԸ

Մեր ճախորդ թիւով գրած հինէ որ Հերմէլ գիւղին մէջ երիտասարդի մր դիակը գտնուած է։ Քննութիւններէն հասկրցուած է որ ոճրագործն է անոր եղբօրդին Անմեռ, որ ձերբակալուած էր այդ ոճիրին ծիրանալու համար անոր հարստութեան եւ դրամներուն։

Անմեռ ձերբակալուած է եւ խոստովանած ամեն բան։

ԵՐԵՔ ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ

ԱՂՋԻԿ ԿԸ ՓԱԽՑՆԷՆ

Անցած կիրակի գիշեր, Ալէյի մէջ, 12 տարեկան աղջիկ մր, իր մօր հետ միասին ոտի ելլելիութենէն մր կր վերադառնար, ձամբան երեք անծանօթներ կր յարձակին անոնց վրայ եւ աղջիկր բաժնելով մօրմէն կր փախցնեն յոյս չունեցողիներուն ժր։

Մայրը որ սասթիկ հարուածներ բաշացած էր ընդդիմութեան միջոցին, խլոյն կր փալայ եւ լուր կ'ուղայ ոսթիկանութեան։ Կ'սկսի հետապնդումը։ Շուտով կր ճանչնան վարիչը։ Այս վերջիներ կր յայտնեն ոճրագործներու անուններ, որոնք կրցած են փախչիլ մինչեւ Պաալպէքի լեռները։

Շնորհիւ տեղւոյն հետապնդումներու, կր ձերբակալուին ոճրագործներ որոնք կր կոչուին Ֆուաս Սէյման հաասա, Նասիֆ Նէճիպ հաասա եւ Իլիաս Նէճիպ։

ՄԱՀԱԶԴ

Այրի Տիկ. Նազիկ Ամիրեան, Տէր եւ Տիկ. Պակոճիս (Լաթաքիա), Տէր եւ Տիկ. Առամ Ամիրեան (Բարիզ), Այրի Տիկին Վերժին Գեորգեան եւ Բրյանքի Հիւսիսեան (Ազնէմ), Այրի Տիկ. Ֆերժանեան եւ զաւակները (Լիոն), Տիկ. Էլիզա Մելիքեան եւ զաւակները (Նիկոսիա), Տէր եւ Տիկ. Ն. Ճակոբեան (Կ. Գոլիս), Տէր եւ Տիկ. Մ. Սերոբեան (Գէյրութ). կր ծանուցանեն դառնացեալ մահը Պր. Զարեհ Ա. Միրեանի։

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻ

Բնիկ Տիգրանակերտցի Ծովսէփ եւ Շիւրիւ Թօփուզխանեանցներ կր փնտռեն իրենց հոյր Պայծառ Թօփուզխանեանը, հօր անուն Ճակոբ, մօր անունը Լուսիա, որ 1908ին Տիգրանակերտէն Հայէպ եկած եւ անկէ ալ Պր. Թօրոս Գուլումճեանի ընտանիքին հետ Պաղտատ գացած էր։ Հոն, ապա անգլիացի ընտանիքի մր հով մտեր է, եւ անկէ վերջ հետը կորսուած։

Լուր ունեցողներուն կր խնդրուի իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Chukri Topouzhanian
Boulanger chay Mahallesi
Alexandrette

Կր խնդրուի առասանմանի թերթերն առաջարկել։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

20 ՅՈՒԼԻՍ 1933

		Ս. Փ.
Ցգիպտ.	բրլ.	434
Անգլկ.	»	423
Ֆօլար	»	87.50
Թրքական	»	59
Պաճ Օրթման		138
Իտալական Լիր 100		675
Ցունական Ֆրանկ 100		70
Անգլկ. ոսկի		624
Ֆրանս.	»	494
Օսման.	»	554
Արծաթ մեճիտ		21
Դրեսի Ֆօլիս. Ա.	Ֆէ.	699
» » Բ.	»	327
» » Գ.	»	314

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօր Թէյեֆօճ՝ հ-12

ցատրել, միայն այնքան ընտելացել էին մի այդպիսի գործունէութեան, որ համարեա նրանց համար կենսական պահանջ էր դարձել։

Մտնում ես Սաբրա գիւղը։ Փողոցների մէջ խաղում է երեխաների բազմութիւնը բազմութիւնը։ Մտածում ես, թէ ամբողջ աշխարհի երեխաներից մի-մի հատ այստեղ է բերուած։ Նրանց վրայ տեսնում ես ամէն երկրի, ամէն ազգերի հագուստները ու գլխարկները։ Այդ ինչ հրաշք է։ Սկսեալ Զինաստանից, Հնդկաստան, Աֆրիկա, Ամերիկա, մինչեւ Եւրոպայի ամենախուլ անկիւնները,— ամէն տեղի հագուստով երեխաներ ես տեսնում։ Տղամարդիկը նոյնպէս մեն են գալիս բազմատեսակ հագուստներով։ Ցետոյ հասկանում ես, որ Խաղաղականները օտար երկիրներից վերադառնալու ժամանակ, բերել են իրանց երեխաների համար նոյն երկիրների հագուստները։ Մտնում ես սաբրեցու տունը։ Սենեակները զարդարած են ամէն երկրի ամէն տեսակ կարասիներով։ Պատերի վրայ առանց ճաշակի, առանց դասաւորութեան կպցրել են զանազան պատկերներ։ Տեսնում ես մի տեսարան Գարիբալդիի կռիւներից, նրա մօտ սգաւոր Ամտուածամօր պատկերները, որով խոցուած սրտով, յետոյ «Քաւարանական հրեայ»ի պատկերը. յետոյ Յիսուս Քրիստոսը աղբիւրի մօտ խօսում է սամարացի կնոջ հետ, յետոյ մի տեսարան Փարաւոնների կեանքից, Փարաւոնը պատգարակի մէջ նըստած է, մի խումբ ստրուկներ տանում են նրան ուսերի վրայ. յետոյ մի քանի գեղեցկուհիք լողանում են անտառում հոսուող վտակի մէջ, յետոյ Պիոս Թ.րդ ի պատկերը, և միւսները այս կարգով։

Խիստ զգալի մի տեսարան ներկայանում է, երբ աչք ես ածում Սաբրայի ընտանեկան կեանքի վրայ։ Տների մեծ մասում գտնում ես միայն հնացած, գործից

նա մի բարի, միամիտ ու անկիրթ ռամիկ է, բոլոր ռամկական պարզութիւններով։ Գիտնականի հետ նա մի գեղախօս հռետորի նման վիճում է, ամէն առարկայի վրայ դատում է և հանրամարդկային բարձր ու վսեմ գաղափարներ է յայտնում։ Մոլլաների հետ նա խաւարամիտ է որպէս գիշեր և մոլեռանդ որպէս հընդկական ֆագիր։ Աչագողը մի օր լոյս է, միւս օր խաւար։ Մի օր բարի է միւս օր չար։

Աչագողը մի գարշելի տիպ է։ Նա աւերուած, փըչացած, անբարոյականացած հասարակութեան հրէշաւոր ծնունդն է։ Նա նեխած ջրի մրուրն է։

Երբեմն նա փողոցային սրիկայ է, գիշերի մթութեան մէջ հանդիպող մենաւոր անցորդը հազիւ կարող է ազատուիլ նրա ճանկերից։ Ծորեկով նա բարեպաշտ, երկիւղած քրիստոնեայ է և պատահած աղքատին ողորմութեան ձեռք է մեկնում։ Մի տեղ ամենակեղտոտ գինետան ստորերկրեայ նկուղների մէջ կառապաններիհետ նստած, արբեցութեամբ է անցկացնում։ Այդ ժամանակ նա մոլի ստահակ է։ Մի այլ տեղ, ամենավսեմ հիւրանոցում նա խիստ նուրբ ճաշակ ունի կերակուրների և ըմպելիքների ընտրութեանց մէջ։ Այդ ժամանակ նա բարեկեաց քաղաքացի է։

Աչագողը չափազանց առածգական է և դիւրաթեք։ Նա դէպի ամէն կողմը ծռվում է։ Նա ամէն կաղապարի մէջ մտնում է և ամէն տեսակ ձեւեր ընդունում է, բայց երբեք մի յատկանիշ ձև չէ պահպանում։ Նա կատարեալ քամելիոն է։ Նա այն առասպելական էակներից է, որ ամէն մի անգամին մի այլ տեսակ են երեւում։

Աչագողը գիտէ կեղծել, գիտէ խաբել, գիտէ ձեռքից սպրդել և անտեսանելի լինել։ Ասիականին ամենա-

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԴԱՄԲՆԹԱՑՔ

ԹՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈՃԵՐ

ԴԻՒՐԻՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարի լոյս ծիկին	—	Նիճարեէ սահե եա մաեամ
Բարի իրիկուն պարոն	—	Մեսել խայր եա խավաճա
Ինչպէ՞ս էք	—	Քէյֆ հալ ֆօմ
Բաւական լաւ եմ	—	Աճգէն
Ծիկիներ ինչպէ՞ս է	—	Քէյֆ էլ հալ սրր
Շաե լաւ չէ այս օրերս	—	Միճճէ մէֆսուսա այի հէլ եէվմէյճ
Ի՞նչ ուճէ, ինչ է պաեահեր	—	Շու սար լէճճ
Հիւանդ է իչ մը	—	Ֆահֆի օսկէյի
Դիխու ցաւ մը ուճի	—	Բասճէ պի վուճահճէ
Ինչպէ՞ս է հայրդ	—	Քիյֆ հալ ապուր
Ցարգացիճներս տուր ասոնց	—	Սէյիվէ այէյճէ
Ե՞րբ ժամանեցիր հոս	—	Էվթէ օհրէֆիդ
Ո՞ւր կը մնաս ճիմայ	—	Ֆէյճ ճէգիլ հէյլէէ
Ե՞րբ տուն կը գեցուիք	—	Էմթէ պիե ֆուն Ֆիլ պէյր
Շաե յոգնած եմ	—	Թաասպր էթիր
Քնաե եմ	—	Թաայարե
Ինչպես ճնացաք երէկ գիտեր	—	Քիյֆ ճէմթ եմպէրիճ
Ինչպէ՞ս է օդը	—	Քիյֆ թարս
Օդը շաե գեղեցիկ է	—	Թարս էթիր ֆօյէս
Սաստիկ ցուրե է	—	Չէրե օհեիե
Այսօր շաե տաք է	—	Էյլեէօվմ էթիր ծօպ
Երկինքը ամպոտ է	—	Սեմա մուտաեէմ
Այսօր պիեի անձրեւ	—	Պիճճ օէրթէ
Սաստիկ հով կայ	—	Թարս մուխարպաթ

ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԻԶՄԻՐ

ԱԼԷՅ, ՊԱՆԴՈՒԿ ԽՏԻՎԻԱԼԻ ՏԱԿ

Աշխարհածանօթ Պալարիա գարեջուր, ընտիր խաղողի օղի, նոխ մէզէներ, մաքուր սպասարկութիւն եւ միակ հայկական տաք մթնոլորտ:

ՅՈՎՀ. ՄԱՃԱՌԵԱՆ

Սուրիոյ ծանօթ դերձակ - կերպասավաճառը հաստատած է վասնաճիւղ մը Պէյրութ, Սուգ - էլ - Նուրիէ:

Մեր վաճառատան մէջ կը գտնէք ամենայն տեսակ կերպասներու նոխ մթերք եղանակի համապատասխան նորոյթներով. մեծամասնակ եւ փոքրածախ վաճառում ամէրցելի գիներով:

Զինուորական այլ եւ այլ պիտոյքներ

Խղճամիտ աշխատասիրութիւն

Ճշտապահութիւն

Գոհացումանեցնեն դժուարահաճներու

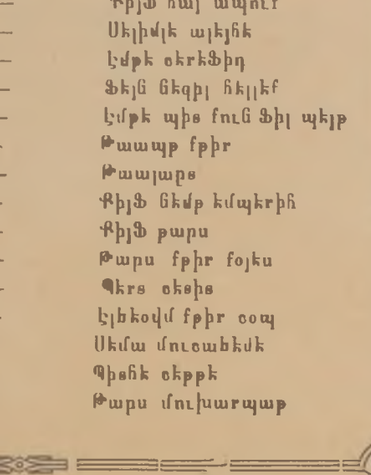

Փորձեցէք համոզուելու համար:

ՏՕՔԹ. ՒԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne քաղաքեական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ օր Ֆլիճիֆ St. Elie հիւանդանոցին, հաստատած է իր դարմանատունը (Քօլիֆլիճիֆ) Հաճրճ քաղ իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. 10-12. կ. վ. 2-6. St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, մանկաբարձութեան, գլուխի, մորքի, վեներական, ճերմին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներ ամէն օր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. 10-12:

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. աղիս հիւանդներուն ձրի դարմանում հինգշաբթի օրերը կ. վ. 2-6:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնգ. որ կրնայ 33,000,000 ֆրնգ.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

ՕՖՆԷ ԴՈՒԻՆ ՓԻՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԻՇԻ ՊԻՏԻ ՕՖՆԷ

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօն Օթելի առջեւ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ս.ԻԱ.ՆԴԻ ՊԱՇՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը նեղկայ 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բողոկցութիւն ուղղել B, P. 821, Beyrouth

UNITED STATES LINES

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻԾ

Աշխարհի ամենէն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եօրք)

Նաւերու անունները		Մեկնումի թուականները		
Մանհաթթան	»	6	Յունիս	Հավրէն
Բր զիտէն ! Լաւզվիլ	»	13	»	Շէրպուրկէն
Ուաշինկթըն	»	20	»	Հավրէն
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»
Մանհաթթան	»	3	Յուլիս	»
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	10	»	Շէրպուրկէն
Ուաշինկթըն	»	14	»	Հավրէն
Բրէզիտէնթ Հարթինկ	»	27	»	»

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00. Մատուռ փողոց Պէյրութ, B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «BITTIFRER»

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ԹԻՒ 27 ՔՈՔԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻՏՐԻՍ

(Քաբուսիններու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Երկար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաբուսիններու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս:

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով եւ ելեքտրաթուժութեամբ (Diatermo-therapie) ճերմին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ֆրանկախս, նոր եւ հին ջերմախիզութիւն, փոսքաթի, սերմնամանի, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններ ու տկարութիւններ. ճամաքսս կը դարմանէ արեան եւ բնդհ. տկարութիւններ, ռամաթիզմ (Rhumatisme) մորքային հիւանդութիւններ, մանիթակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet). Մասնաւոր ելեքտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի:

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8. Կիրակի եւ տօնական օրեր միայն կէսօր:

ԱՊԵԼ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Արուեստագիտական ճաչակով օժտուած հարազատ լուսանկար մը կրնաք ունենալ միայն դիմելով ԱՊԵԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆԸ, ուր ամենազուարճահաճ յաճախորդներն անգամ կ'սաանան կատարեալ գոհացում:

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉԱՒ ԳԻՆԵՐ ՍՄՍՈՆԱՑԻՆ ՆՂԱՆԱԿԻ ՍՈՒԹԻՒ

Գիտական լոյսի խաղերով բոսի քարք (6 հատ 150 Ս. Դ. (12 » 200 Ս. Դ.

Խմբանկար հարսանեկան կամ առանձին բոսիլէ, (6 հատ 400 Ս. Դ. (12 » 600 Ս. Դ.

Յարգելի յաճախորդները փոխարժէքը կը վճարեն այն տեղն միայն երբ կատարեալ գոհ են իրենց լուսանկարներէն:

ՅՕԹՕ ԱՊԵԼ. 9 Ավրիլ Ֆրանսեզ

ՁԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Պուրճ— Հին Սէրայի հետեւ աճկիւնը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է

Հայկական ժամադրավայր՝ մեծերմիկ շրջանակով

ՕԹԱՍՈՒՆ ԹԷՐԱՍ

Մասնասենեակ՝ բնացիներու համար

ՄԱՏՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

Դիմէ՝ ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ եւ ԵՐՈՒԱՆԴ ՁԷՆՏԷՐՁԵԱՆԻ

Յ. Կրպիճեան եւ Որդի

ՊԻՂԻՆՁԷ ՆՈՐ ՀՐՇԷՋՆԵՐ ԼԻՊՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅՈՎ

Նրաշխաւորուած 20 տարուան համար

ԲԻՒ ԳԱԲԻՒՍԻԼԻՆ ԹԻՒ 43

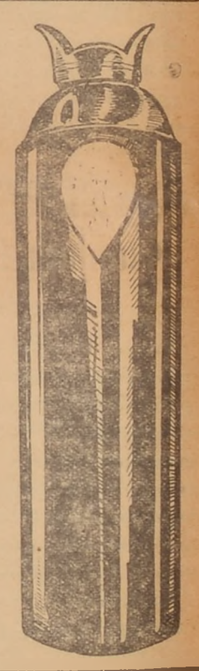

Ցովհաննէս Կրպիճեան եւ Որդի Գործարանին մէջ կը տիրուին՝ օտա կատարելագործեալ յորինուածով եւ ամենազգեցիկ բիմիական բաղադրութիւններով գործող եւ 20 բիլօկրամ ճնշումի դիմացող պղինձէ հրակրներ, Լ.ԻՊՂ.ԱՆ մարքայով:

Ածուխ արձանագրուած բլլալով Քաղաքապետութեան Ցնորհնութեան մօտ, ճաեւ արժանացած են Ֆրանսական բեհեզիկ յանձնախումբի գնահատման:

Գիները չափազանց դիւրամատչելի եւ Արդիւնքը երկմտելիօրէն կ:

Մահճակա՞լի կամ Աթո՞ռի պէտ ունիս, գնէ՛

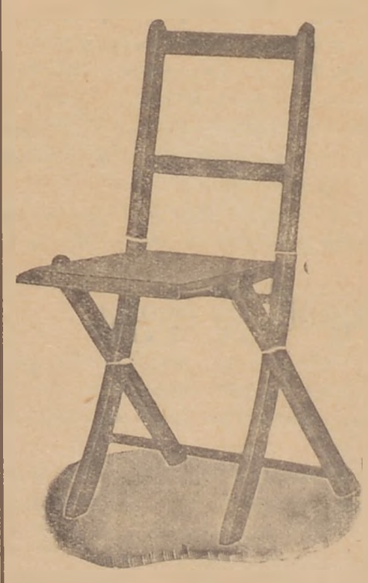

Ekvall վաճառատիպով մահճակալը, որ ծանօթ է այժմ ամենուն գին՝ 8—8.50 եւ 16.50 ս. ոսկի վճարումի դիւրութիւններ.—

Հասած են մեր ծայրագոյն թիռները տոկուն, ճերմկայանալի, բերեն եւ դիւրամատչելի ամէն իսակի:—

Բնական գոյնով՝ հաստ 130 ս. դ. բնկոյզի գոյն՝ հաստ 135 ս. դ.

—o—

Գիւղ երթալէ առաջ այցելէ մեզ ուշագամ մը եւ գնէ ապոռ մը որ կրնայ ծառայել ձեզ տարիներ տարուընակ, բլայ գիւղը թէ տանդ մէջ:

Մեր մահճակալները կը ծախուին ճաեւ Mr. Emin Adadeh հով, Avenue Foch:

Բայց ո՛չ ցոյն վճարումի դիւրութիւններով:

***

ԴՆՂՕՐՍՕՓԻ ՃԻՒՂ.

Hidro-milkuderm: Ոսխերուդ եւ բիւերուդ տակը կը բռնի ե, ծիկիճ օրիարդ, Պարոն, եւ եաեէն կը գժգոհի՞ս, գնէ՛, **Hidro-milkuderm** ապիտակ բիւմէն քիւղ մը եւ զարծած զայն, օտյաբ մը եաֆ, բոլորը եաեմանար գաղտած է ու անհետ եաե խաետ անհետացած պիտի բլլայ:

Pommade Desitin&Poudre: Ծանօ տուն պիտի է ամենապիտակ **Desitin** եէնսի **boutons** պյուտկի, մորքի հիւանդութիւնց յատկացեալ եւ ազդեցիկ Բօմատն, զոր կրնամ ունենալ:

Coricide parfait: Ոտիդ կոշտերն (Եավէր) կը տառապի՞ս, ջարծած **Coricide parfait** եւ կոշտերդ արմատախիլ բլլալու տագոյն գնդակ է:

Dr. THILO & Co. Մարճան ծանօթ է արդէն ամէնուն, գործածելէ ետք վճառատիպօր կրող, **Chlorure d'Etyle, serum glucosé, Emetine, Huile camphré** եւ ասոնց նման, որոնք յատկացեալ կիրառով պատրաստուած են եւ ունին երկար տարիներու եաեքա մը ու ծանօթ են ամբողջ աշխարհին:

Ասելի տեղեկութեանց, գնուժի եւ այլ մանրամասնութեանց համար դիմել՝

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ ԵՐՈՒԱՆԴ ՓԷՇԻՆԵԱՆ Պապ—Իտրիս 123 Rue des Postes, al'Orient-ի կից B. P. 810 Beyrouth

տես աչքերը չեն կարող նրա հետքերը հետազօտել: Նա անյայտանում է որպէս դեղ, և յայտնվում է որպէս հրեշտակ: Բայց երբ որ բախտը դաւաճանում է նրան — բանտը իր պապենական օթեւանն է: Շղթաններից երկիւղ չէ կրում նա, իսկ դահճի առջեւ արհամարհանքով է խոնարհեցնում իր պարանոցը:

*Ախչագողը նայում է տիեզերքի վրայ, որպէս իր հունձքի արտի վրայ: Նա գիտէ կորզել մարդկային ընդհանուր աշխատանքից *ինչ որ* իրան պէտք է: Նա չէ արդիւնաբերում, բայց սպառում է: Նա չէ ցանում, բայց հնձում է: Նա ապրում է ուրիշի վաստակով: Իսկ այդ նպատակին հասնելու համար գործ է գնում իր հնարագիտութեան ամենակարող համոզիչները: Ուր չէ յաջողվում նրան խաբուսիկ միջոցներով որսալ— այդպիսի դէպքերում պատրաստ է նրա արիւնահեղ ձեռքը...:*

Ախչագողը ամէն բան ունի, բայց ոչինչ չունի: Նա նմանում է այն գիշակեր մեծ գազանին որ խորտակում է մի ամբողջ ցուլի մէջքը, լերդը ուտում է, արիւնը խմում է, իսկ միսացածը թողնում և հեռանում է: Այնուհետեւ օրերով մնում է սոված, երբ ուրիշ որս գտնել չէ կարողանում: Ախչագողը մի օր կուշտ է միւս օր քաղցած: Մի օր հարուստ է, միւս օր աղքատ:

*Ես նկատեցի խախչագողի մի քանի ընդհանուր գծերը միայն, իսկ մանրամասնութիւնները կը տեսնէ նոյն իսկ «Ախչագողի Գիշատակարանի» մէջ: Այժմ դառնանք դէպի այն հարցը, թէ *ո՞ր* երկրից յայտնուեցան խաչագողները:*

Սալմաստայ [*] մէջ եղած ժամանակս իմ գլխաւոր

---

[*] Սալմասար Պարսկաստանի Ատրպատական կոչուած նահանգի գաւառներից մէկն է, գտնում է Ուրմիոյ ծովակի արեւմտեան ափերի վրայ:

գուարճութիւններից մէկն էր Սաւրայ գիւղը գնալը: Այդ նշանակութիւն է ստացել նրանով, որ այնտեղ են բնակւում այն հանրածանօթ մարդիկը որ կոչւում են «խաչագողներ»: Թողեալ այդ, Սաւրան ունէր իր մի քանի այլ գեղեցիկ կողմերը.— բնութիւնը այնտեղ հիանալի էր, կնիկները աւելի սիրուն էին քան Սալմաստայ միւս գիւղերում, հագնւում էին մաքուր և չափազանց հրապուրիչ էին: Մի քանիսը արդէն պարսից չահի կանանոցի գարդն էին դարձել և նրանց ազգականները մշտական խոչակ էին ստանում: Սավրայի անները, հովանաւորուած սքանչելի պարէզներով և պահւում էին ամենայն յատկութեամբ:

Բայց ինձ աւելի գրաւում էին խաչագողները:

Ճշմարիտն ասած, չատ հետաքրքրական էր, այդ մոլորաշրջիկների հիւրասէր տեղանին նստած, նրանց հետ գաւաթներ դատարկել և լսել նրանց խմբատական կեանքի երկար ու երկար պատմութիւնները, որոնք լի էին սարսափելի արկածներով: Խաչագողը միշտ մի ոտանձին պարծանքով է պատմում իր արարմունքը: Նա իր խաբէութիւնների, խարդախութիւնների և այլ չարագործութիւնների վրայ նայում է որպէս քաջագործութեան վրայ: Նա քաջութիւն է համարում տանապատնչութիւնը, նենգաւորութիւնը, որովհետեւ նրա միջոցով կարողացել է չատ անգամ ահագին գումարներ ձեռք ձգել, մէկ խիստ չաճախ ենթարկել է իր անձը սոսկալի վտանգների:

Դա խաչագողների որդին էր:

Սալմաստայ մէջ մէկ ամէն մի հայաբնակ գիւղում կարելի է գտնել խաչագողներ, բայց չկայ Սաւրայի պէս տեղ մը, ուր ամբողջ բնակիչները իրանց նուիրած լինէին մի այսպիսի կեղտոտ պարապմունքի: Ո՞րտեղից էր մտել այդ արհեստը նրանց մէջ,— դժուար է քա-